

تأملی بر ارتباط گردشگری پایدار شهری و روستایی با توسعه پایدار شهری محله‌ای

عباس صفری^۱، سید محمد رضازاده^۲، محمدتقی خسروی^۳

چکیده

امروزه برنامه‌ریزی راهبردی برای محیط‌زیستی سالم و ایمن برای پایداری و سلامت جمعیت شهر، شرط اساسی است و در همه اجتماع شهری موردتوجه است. با توجه به اهداف و ابعاد توسعه و ویژگی‌های جوامع مختلف (امکانات، محدودیت‌ها و...) برای رسیدن به توسعه پایدار به‌ویژه پایداری شهری - محله‌ای راهکارهایی باید اتخاذ شود که از جمله می‌توان به توسعه در سطح محله بر اساس اصول راهبردی گردشگری با توجه به مشارکت شهروندان موردنظر باشد. همچنین در عصر ارتباطات، گردشگری به‌عنوان یکی از پدیده‌های مهم منتج از نقش انسان از دیدگاه علوم مختلف اقتصادی، جامعه‌شناسی موردبررسی قرار می‌گیرد. سیاست گردشگری پایدار در دنیای امروز رهیافت جامعی است که خواهان رشد بلندمدت صنعت گردشگری بدون اثرات مخرب بر زیست‌بوم‌های طبیعی است و بر این نکته تأکید دارد که در قالب توسعه گردشگری، بشر قادر خواهد بود که جوانب خاصی از محیط را در جهت مثبت یا منفی تعدیل یا دستکاری نماید و همچنین توسعه پایدار مبتنی بر گردشگری نیز بر مبنای سه اصل عمده پایداری، بوم‌شناختی، پایداری اجتماعی - فرهنگی و پایداری اقتصادی استوار است. هدف این تحقیق بررسی ارتباط بین گردشگری با توسعه پایدار شهری و روستایی می‌باشد. روش تحقیق عمدتاً از نوع اکتشافی و ازلحاظ محتوا و ماهیت مبتنی بر روش توصیفی - تحلیلی - توسعه‌ای است. روش‌شناسی پژوهش نیز در چارچوب پارادایم توسعه پایدار گردشگری و توسعه پایدار شهری و رویکرد اجتماع‌محور تدوین شده است. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که گردشگری پایدار اهدافی از قبیل حفظ منابع طبیعی و فرهنگی و به‌کارگیری این منابع جهت توسعه مطلوب انسانی را دارد. از دیگر نتایج این تحقیق این است که توسعه پایدار بر پایه سه اصل عمده پایداری، بوم‌شناختی، پایداری اجتماعی - فرهنگی و پایداری اقتصادی استوار است و گردشگری روستایی نیز سه محور اکولوژیکی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی را که مفهوم توسعه پایدار نیز در این سه محور عین شده است را دربر می‌گیرد. از این‌رو در توسعه پایدار نمی‌توان نقش صنعت گردشگری را در توسعه مناطق روستایی نادیده گرفت لذا ضروریست عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری روستایی و توسعه پایدار روستایی را با هم مقایسه کرد و درنهایت عوامل مشترک بین این دو مقوله از دو جهت به‌عنوان ارکان توسعه را مدنظر قرار داده و درنهایت به عملی دست‌یافت تا شعار توسعه گردشگری به‌منابۀ توسعه پایدار شهری و روستایی باشد.

واژه‌های کلیدی: توسعه پایدار، گردشگری شهری، گردشگری روستایی، پایداری شهری محله‌ای

1- دانشجوی دکتری تخصصی شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز، تهران، ایران. (safari00559@yahoo.com)
2- دکترای تخصصی برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران. (M_rezazadeh@sbu.ac.ir). (نویسنده مسئول)
3- دانشجوی دکتری تخصصی شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز، تهران، ایران. (M.t.kh.urban@gmail.com)